Literacka Nagroda Nobla 2022

Akademia Szwedzka ogłosiła, że w 2022 roku Literacką Nagrodę Nobla otrzymuje Annie Ernaux. Tym samym pisarka dołącza do grona takich autorek i autorów, jak m.in. Olga Tokarczuk, Toni Morrison, Alice Munro, Ernest Hemingway, Gabriel Garcia Marquez czy Bob Dylan.

Francuska pisarka, urodzona w 1940 roku, wychowała się w ubogiej rodzinie. W 1971 roku ukończyła studia w dziedzinie literatury współczesnej na Université de Rouen. W latach 1966-1977 uczyła francuskiego w szkołach średnich, po czym została wykładowczynią na Centre National d'Enseignement par Correspondance. W swojej twórczości porusza kwestie wykluczenia m.in. ze względu na płeć, język czy klasę społeczną. Wśród tematów, które porusza w swoich książkach, są te osobiste, m.in. aborcja.

Annie Ernaux debiutowała autobiograficzną powieścią "Les Armoires vides" w 1974 roku, ale to jej czwarta - także autobiograficzna - książka była prawdziwym przełomem. "La place" opowiada o życiu i śmierci jej ojca. Z kolei później w "Une femme" pisała o matce.

Jest ona 17. kobietą wśród dotychczasowych laureatów. Doceniona została za "odwagę i chirurgiczną precyzję, z jaką odkrywa korzenie wyobcowania oraz kolektywne ograniczenia indywidualnej pamięci".

Cechami charakterystycznymi twórczości 82-letniej francuskiej prozaiczki są krótkie, pisane oszczędnym stylem, powieści autobiograficzne, w których otwarcie przygląda się emocjom.

Jej autobiograficzna, a zarazem pokoleniowa opowieść "Lata" (2008 r.) zdobyła Nagrodę Uniwersytetu Warwick, nagrodę przyznawaną przez Association Marguerite Duras, Nagrodę im. François Mauriaca, włoską Premio Strega Europeo, a także znalazła się na krótkiej liście nominowanych do Nagrody Bookera. Jest pierwszą kobietą, której dzieła ukazały się za życia w serii Quarto prestiżowego wydawnictwa Éditions Gallimard.

"Lata" w przekładzie na język angielski ukazały się w 2017 roku, natomiast polskie tłumaczenie opublikowane zostało na przez Wydawnictwo Czarne w tym roku. Akademia Szwedzka zwróciła uwagę na "Lata", określając powieść "najambitniejszym projektem Ernaux, który przyniósł jej międzynarodowy rozgłos oraz przysporzył jej wielu naśladowców i literackich uczniów".

Nagroda Nobla w dziedzinie literatury przyznawana jest przez Akademię Szwedzką. Najważniejszy i najbardziej prestiżowy literacki laur świata trafił dotychczas do 118 osób, chociaż przyznawano ją od 1901 roku 114 razy. Ta rozbieżność w liczbach wynika z tego, że siedmiokrotnie nie przyznano nagrody, a czterokrotnie podzielono ją pomiędzy dwójkę laureatów.

Nagrody Nobla. Co otrzymują laureaci?

Nagrody Nobla przyznaje się już od 1901 roku. Ufundował je przemysłowiec i wynalazca dynamitu Alfred Nobel. Z jego woli otrzymują je osoby, które zasłynęły wybitnymi osiągnięciami naukowymi - w dziedzinach fizjologii lub medycyny, fizyki i chemii - a także literackimi i pokojowymi - za zasługi dla społeczeństwa i ludzkości.

Każdemu laureatowi wręczany jest złoty medal z wizerunkiem fundatora nagrody i specjalnie kaligrafowany dyplom. Przy tym wszystkim przewidziana jest także nagroda pieniężna - przez lata jej wysokość wynosiła 1 mln koron szwedzkich (czyli prawie 447 tys. zł), ale w 2020 roku Fundacja Noblowska podniosła tę sumę do 10 mln koron.

Źródło: gazetapl › Kultura › Książka;
TVN24 › kultura-i-styl › literacka-nagroda-nobla-2022-6150210